

Handelingsadvies en Toelichting Prijnsindexatie

per 1-1-2024 en GIBIT

Deze aanpak en bijbehorende acties zijn gemaakt door de vakgroep SLM (Strategisch Leveranciers Management) van IMG 100.000+. Het Kenniscentrum Markt en Overheid van VNG-R (bruggenbouwers tussen gemeenten en leveranciers) werkt samen met collega's/specialisten van gemeenten, waaronder de GIBIT, aan verbetering van ons leveranciersmanagement.

Oproep: wil je meedoen, welkom!

Zie: [IMG Pleio - vakgroep Leveranciersmanagement](#)

Aanleiding

Met dit schrijven ondersteunt VNG gemeenten met een handelingsadvies en toelichting op de afspraken omtrent prijsindexatie die zijn opgenomen in gemeentelijke IT contracten, zodat u deze correct kunt hanteren in de afspraken met uw IT leveranciers per 1-1-2024.

Dit schrijven bevat:

- een samenvattend handelingsadvies;
- een nadere toelichting over indexatie;
- het stappenplan prijsindexatie;
- hoe inzicht te geven in bovencontractuele voorstellen;
- waar meer informatie kan worden gevonden;
- bijlage 1 'Technische uitleg indexering volgens de GIBIT 2016 en 2020';
- bijlage 2 'Voorwaarden Derdenprogrammatuur loskoppelen'.

Samenvattend handelingsadvies voor gemeenten

- a. De VNG wil gemeenten erop wijzen dat zij in de gerechtigde positie zijn om niet af te wijken van de contractueel vastgelegde afspraken over prijsverhogingen. Immers 'contract is contract'.
- b. Dit betekent dat onder GIBIT 2016 of GIBIT 2020 de tarieven hooguit verhoogd kunnen worden tot maximaal 5,3% volgens het definitieve CBS-prijsindexcijfer van Q2 2023 voor dienstenprijzen groep J62, oftewel J6202.
- c. VNG adviseert om bij pre-GIBIT contracten of contracten met afwijkende voorwaarden het contract te volgen.
- d. Voor contracten zonder afspraken hoeft u niet te indexeren.
- e. Indien de leverancier ongevraagd een hogere indexering aankondigt dan contractueel is overeengekomen, kunt u dit schriftelijk afwijzen. Hiervoor kunt u de [VNG-modelbrief](#) gebruiken.
- f. Indien de leverancier ongevraagd een hogere indexering aankondigt dan contractueel is overeengekomen, vragen wij u om de VNG via het [korte formulier](#) te informeren. Zo kan de VNG namens de achterban volgen of dit incidenteel is of zich bij meerdere gemeenten voordoet.
- g. Mocht u in onderling overleg toch de afspraken over prijsindexatie willen wijzigen ten opzichte van hetgeen contractueel overeengekomen dan is het noodzakelijk om de wijziging van de contractuele afspraken schriftelijk vast te leggen. Het is belangrijk eerst te onderzoeken of lokale of Europese aanbestedingsregels worden overtreden. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van een wezenlijke wijziging in het kader van Europees aanbestedingsrecht. Bij een onderhandse opdracht kan het zijn dat de initiële drempelwaarde wordt overschreden. Het overtreden van de aanbestedingsregels kan ervoor zorgen dat de overeenkomst moet worden ontbonden.
- h. We geven u ter overweging mee dat wanneer u in gesprek of onderhandeling gaat met uw leverancier, daarin alle ruimte is om een tegenprestatie te vragen.
- i. Wij geven gemeenten, die vorig jaar impliciet of expliciet akkoord zijn gegaan met een incidentele bovencontractuele prijsverhoging, mee om in gesprek te gaan met de leverancier. In dit gesprek zou u met uw leverancier een regeling voor compensatie kunnen afspreken om zo de gemiddelde prijsindexatie over 2 jaar weer gelijk te trekken aan hetgeen u contractueel

bent overeengekomen.

- j. Prijsindexatie afspraken gelden voor alle tarieven die binnen het onderwerp contract vallen. Dit kan gaan om het product, advieswerkzaamheden, maatwerkprogrammatuur, detachering, ondersteuning, onderhoud, clouddiensten, gebruiksrecht en andere opdrachten.
- k. Voor derdenprogrammatuur gelden andere voorwaarden. Controleer deze in het contract en scheid dit in de gesprekken van prijsindexering. De gemeente heeft specifieke contractuele rechten en verplichtingen met betrekking tot prijsverlagingen of -verhogingen in dit verband. Meer informatie hierover staat in de Bijlage 'Technische uitleg indexering volgens de GIBIT 2016 en 2020' onderaan dit document.

Nadere toelichting indexatie per 1-1-2024

In gemeentelijke contracten heeft u met uw IT leverancier voorwaarden vastgelegd. Op uw contracten zijn GIBIT 2016, GIBIT 2020, een verbijzonderde versie van de GIBIT of in sommige, vaak langer lopende contracten, specifiek overeengekomen voorwaarden van toepassing. Deze voorwaarden zijn bindend. Hier hebben de partijen zich wederzijds aan te houden.

Prijsindexatie kan in de samenwerking tussen gemeenten en leveranciers een discussiepunt zijn. Vandaar dat we vanuit VNG duidelijk willen maken hoe hier mee om gegaan dient te worden.

In de GIBIT-voorwaarden staan heldere afspraken over de maximale hoogte van de periodieke prijsindexatie. Voor GIBIT 2016 en 2020 is de basis voor de prijsindexatie het CBS-prijsindexcijfer J62, in de praktijk zijnde J6202. Dit prijsindexcijfer J62, ofwel J6202, geeft het *prijsverloop*, oftewel *inflatie* weer van diensten die door in Nederland ingezeten bedrijven op het vlak van 'Computerprogrammering, advisering en aanverwante diensten' zijn geleverd en verkocht. Prijsstijgingen of -dalingen worden hiermee aldus ondervangen. Meer informatie hierover staat in de Bijlage 'Voorwaarden Derdenprogrammatuur loskoppelen' onderaan dit document.

Ook in contracten met afwijkende voorwaarden staan -meestal- afspraken over prijsindexatie. Geen afspraken over prijsindexatie betekent dat geen indexering wordt toegepast.

Stappen inzake prijsindexatie

1. Onderzoek voor 1 december welke voorwaarden in de overeenkomst met de leverancier zijn overeengekomen. Indien er niets contractueel is afgesproken, hoeft u geen prijsindexatie te accepteren.
2. Onder GIBIT 2016 of GIBIT 2020 kunnen de tarieven hooguit verhoogd worden tot maximaal 5,3% volgens het definitieve CBS-prijsindexcijfer van Q2 2023 voor dienstenprijzen groep J62, oftewel J6202, mits voor 1 december 2023 gecommuniceerd.
3. Bepaal na ontvangst van het indexatievoorstel van de leverancier en/of na ontvangst van de eerste factuur of dit voorstel tijdig is gecommuniceerd en conform contract is.
4. Indien het voorstel niet tijdig is gecommuniceerd, bent u gerechtigd om de geïndexeerde prijsaanpassingen schriftelijk af te wijzen. Verzoek de leverancier, indien van toepassing, de factuur te crediteren en de juiste factuur te sturen.
5. Indien het voorstel hoger is dan contractueel toegestaan:
 - U bent gerechtigd de boven-contractuele tariefsaanpassingen schriftelijk af te wijzen. De VNG heeft hiervoor een [Modelbrief](#) ontwikkeld die gemeenten kunnen gebruiken. Het schriftelijk afwijzen is een noodzakelijke stap om de rechten van gemeenten te waarborgen. Tot er duidelijkheid is, moet de gemeente enkel de afspraken zoals die zijn overeengekomen in de overeenkomst hanteren.
 - Bepaal, bij voorkeur met uw interne opdrachtgever:
 - a) dat er aan de contractuele afspraken wordt vastgehouden, of
 - b) dat over de afwijking een nader overleg met de leverancier nodig is.

6. Als u vorig jaar impliciet of expliciet akkoord bent gegaan met een incidentele bovencontractuele prijsindexering, kunt u in gesprek te gaan met de leverancier. In dit gesprek zou u met uw leverancier een regeling voor compensatie kunnen afspreken om zo de gemiddelde prijsindexatie over 2 jaar weer gelijk te trekken aan hetgeen u contractueel bent overeengekomen. Zo zou bijvoorbeeld, als uw leverancier vorig jaar een prijsindexering van 8% heeft toegepast (in plaats van de 3,7% die vorig jaar maximaal kon worden toegepast) nu de maximale tariefindexering van dit jaar van 5,3% worden verlaagd naar 1,11%, om zo weer op gelijke voet met de oorspronkelijke afspraak te komen.
7. Indien u akkoord met een afwijking van het contract is het volgende van belang:
 - Welke afwijking op de indexering bent u bereid te accepteren?
 - Is het een eenmalige of structurele afwijking op de indexering?
 - Heeft u een tegenprestatie afgesproken met de leverancier?
 - Indien u een hogere indexatie toe wil staan dan contractueel afgesproken dient u dit schriftelijk vast te leggen. Onderzoek of lokale of Europese aanbestedingsregels worden overtreden. Er kan bijvoorbeeld sprake zijn van een wezenlijke wijziging in het kader van Europees aanbestedingsrecht. Het overtreden van de aanbestedingsregels kan ervoor zorgen dat de overeenkomst moet worden ontbonden en een nieuwe aanbestedingsprocedure is vereist.
 - Indien de leverancier wil afwijken, verzoekt de gemeente de leverancier om een factuur te sturen waarin de contractueel afgesproken prijsindexatie is opgenomen. Eea om te zorgen dat de basis dienstverlening gewaarborgd blijft. Als de gemeente en leverancier een uitzondering op de contractuele prijsindexering overeenkomen dient de leverancier dit in een afzonderlijke factuur op te nemen.

Inzicht prijsindexatie

VNG wil zicht krijgen of leveranciers aan gemeenten afwijkende prijsindexatievoorstellen doen. Op die manier kan VNG volgen of dit een incidentele zaak is of dat de aankondiging tot hogere indexering een patroon kent bij meerdere gemeenten. In het geval van afwijkende voorstellen kunt u ons dit doorgeven via dit [korte formulier](#). Ook kunt u het [forum GIBIT](#) over dit onderwerp raadplegen.

Meer informatie

Indien u vragen hebt over dit advies, de afspraken die u hebt gemaakt met uw leverancier over 2023 of 2024, vragen wij u contact op te nemen met MarktEnOverheid@vng.nl of stel u vraag op het [forum GIBIT](#) hierover.

Voor meer handelingsperspectief van gemeenten wordt verwezen naar het forum.vng.nl, [forum GIBIT](#). Je vindt daar zienswijzes, vragen en antwoorden op indexeringsvoorstellen van leveranciers, over indexering en prijsverhogingen en stappenplannen die je kunnen helpen.

Met vriendelijke groet,

Vakgroep SLM Gemeenten/IMG 100.000+
in samenwerking met VNG Kenniscentrum Markt en Overheid

Bijlage 1: Technische uitleg indexering volgens de GIBIT 2016 en 2020

De indexering per 1-1-2024 is volgens de GIBIT 2016 en GIBIT 2020 5,3%. Reden is dat op dit moment Q2 (definitief gepubliceerd op 15 november) definitief bekend is gemaakt op de genoemde site van het CBS. Dus voor eenieder die een GIBIT overeenkomst heeft afgesloten de instructie dat een leverancier in dat geval een max indexering mag toepassen van 5,3%.

CPA2008 2015=100%	Prijsindex	Jaarmutaties
	2023 2e kwartaal	2023 2e kwartaal
6202 Computeradviesing	117,7 %	5,3 %

Bron: CBS

Het definitieve prijsindexcijfer Q3 2023 van J6202 Computeradviesing, komt pas halverwege december uit. Dus dat cijfer kan per 1-1-2024 niet gebruikt worden.

Nadere uitleg:

De GIBIT 2020 zegt het volgende over indexeren, waarin het dikgedrukte stuk tekst toegevoegd is in 2020:

‘9.8 Jaarlijks per 1 januari kunnen de overeengekomen (jaar)tarieven en doorlopende vergoedingen door Leverancier worden aangepast, mits deze aanpassing minimaal één maand voorafgaand is aangekondigd. Een stijging is gelimiteerd tot maximaal de (eventuele) stijging van het laatst door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gepubliceerde prijsindexcijfer dienstenprijzen **in vergelijking met het prijsindexcijfer van 12 maanden daarvoor** voor groep J62, althans sectie J, conform CPA 2008, althans de opvolger daarvan.’

In vergelijking met de GIBIT2016 is er een verduidelijking aangebracht met betrekking tot het vergelijkingsmoment.

Het indexcijfer van Q2 2023 is (bij aankondiging minimaal één maand vooraf, dus uiterlijk 1 december) volgens de GIBIT het meest recente indexcijfer. Deze is terug te vinden in de [Statline van het CBS](#). De daadwerkelijke indexatie is Q2 2023 ten opzichte van Q2 2022. De berekening die het CBS maakt is als volgt. Let wel, het CBS maakt de berekening met niet afgeronde indexcijfers, het zelf narekenen kan een vertekend beeld geven:

$$(Q2\ 2023 - Q2\ 2022) / Q2\ 2022 \times 100 = \text{indexatiepercentage}$$

Als de prijsindex een jaar ervoor hoger was dan het huidige jaar, zal de berekening een negatief cijfer opleveren. Dit is in het verleden mogelijk gebleken. De prijsindexcijfers zijn namelijk afhankelijk van meerdere economische factoren. Een crisis, zoals in 2020 en de depressie van 2008, kan een indexcijfer zodanig beïnvloeden dat deze negatief wordt. Een leverancier is gerechtigd zijn prijs dan te indexeren, maar hoeft hier geen gebruik van te maken. Oftewel de leverancier is niet verplicht te indexeren.

Bijlage 2: Voorwaarden Derdenprogrammatuur loskoppelen

Verder staat het volgende opgenomen in de GIBIT: '9.9 Leverancier is voorts gerechtigd de aantoonbare prijsstijging van Derdenprogrammatuur per 1 januari door te belasten, **mits deze prijsstijging ten tijde van het sluiten van de Overeenkomst nog niet voorzienbaar was.** Indien de prijzen van Derdenprogrammatuur gedurende de looptijd van de Overeenkomst dalen, zal Leverancier van Derdenprogrammatuur steeds slechts de actuele (verlaagde) prijs in rekening brengen.'

In dit geval is dikgedrukt een belangrijke 'mits' aangegeven. Als een leverancier aan kan tonen dat zij niet van een prijsstijging van een toeleverancier van derdenprogrammatuur afwisten, zijn zij gerechtigd deze te indexeren. Van dit recht kan alleen gebruik gemaakt worden als voldaan wordt aan de voorwaarden zoals genoemd in artikel 19.1.

Artikel 19.1 citaat:

'Artikel 19. Derdenprogrammatuur 19.1. Indien de ICT Prestatie (geheel of gedeeltelijk) bestaat uit Derdenprogrammatuur, zal Leverancier in of bij het aanbod: i. specificeren welk deel van de ICT Prestatie daaruit bestaat; ii. de eventueel toepasselijke (licentie- en onderhouds) voorwaarden ter beschikking stellen; iii. slechts indien dit verzocht is: specificeren in hoeverre het mogelijk is de betreffende Derdenprogrammatuur elders te betrekken en in hoeverre de keuze daartoe over te gaan consequenties heeft voor het aanbod van Leverancier; iv. voor zover er sprake is van afhankelijkheid tussen de Derdenprogrammatuur en de overige delen van de ICT Prestatie, duidelijk kenbaar maken waar die afhankelijkheid in is gelegen en welke effecten die afhankelijkheid heeft voor (de kwaliteit van) de door Leverancier te verlenen ICT Prestatie.'